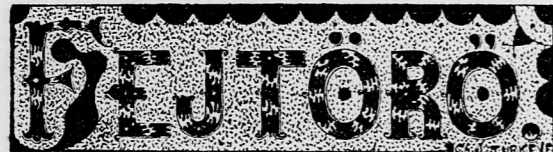

— Hát mégis csak visszajöttél.
 — Levelet is hoztam. És igen jó sorom volt és nagymama és Jenő is eljönnek hozzánk. És — de most olvasd el nagyapó a levelet!
 Nagyapó elolvasta. Pénz is volt a levélben, sok pénz volt.
 — Ez a tiéd, — mondotta, — ezt félretesszük.
 — Nekem nem kell, nagyapó! Nekem sok ruhám van.
 — Mégis csak a tiéd az, gyermek!
 Ekkor éles fütty hallatszott. Péter hajtotta haza a kecskéket. (Folyt. köv.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az én kálváriám címen adta ki Sziklay János azokat a költeményeket, amelyek hitese és kis leánya elvesztése miatt érzett mélyes fájdalomtól fakadtak. Mély megilletődéssel olvastuk végig ezt a kötetet, melyet írja nem a nyilvánosságnak, csak jó barátainak szánt. A sors által keservesen sújtott költő fájdalma nem színtelen, hanem mély és igaz. Keresztény alázatossággal nyugszik meg a változhatatlanban s megnyugvást keres a hitben. A háborgó, hullámzó élettől elfordul s azon a két sírhalmom pihen meg, amelyek neki ezen a világon a legdrágábbak.

Jejige: Fejtörő az elme sportja.

Természetráji kérdés:

Mi a neve annak az egyetlen rovarnemnek, mely bábállapota után még egyszer vedlik?
 (Morberger Gyula.)

Vegyteni kérdés:

Melyik az az igen közösleges S_1O_2 jelzésű ásvány, mely a folyó vízzel mint kavics az síkföld talajára is eljut?
 (Feith Pál.)

Számteni kérdés:

Valamely várban a helyőrség száma 1804 volt. Ezek közt háromszor annyi gyalogos volt, mint tüzér és tízszer annyi tüzér, mint huszár. Hány gyalogos, tüzér és huszár volt a várban?
 (Feith Pál.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő: 1906 január 21.

14. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Természetráji kérdés: Polip (Hydra). **Számteni kérdés:** 1 férfi, 15 nő, 24 gyermek. **Vegyteni kérdés:** Kénsav v. vitriol. **Képrejtvény:** Nagy fának mindig nagy az árnyéka.

Helyesen fejtették meg: Hoffner László Pál, Szilágyi Tibor, Schwarz Donát, ifj. Schmidt Ernő, Herina Sándor, Fölföldy Sándor, Gotlieb István, Weldin Ferenc, Munk Károly, Blatnyák Tivadar, Török Emil, Neumann Géza, Markovits Jeromos, Madarassy Pál, Milutinovits Corinna, Szigethy Tibor, ifj. Dajkovic István, Poliák Jenő, Lazarus Ferenc, Majtinszky Aladár, Mandl Leó és Mihály, Steiner Pál, Bartha Zoltán, Opler Jenő, Holbesz Aladár, Mattanovich Csaba, Baron Andor, Hubert Tibor, Hutter Kálmán, Zimmermann Artur, Feleki Sándor, Török István, Vértes Pál, Geréb Andor, Strasser Bódog, Bognár János, Beyer Oszkár, Havas Péter, Nord Frigyes, ifj. váradi Borbély Miklós, Makk István Béla, Kemény György, Schletter Ödön, Strömpl Jenő, Schemnitzer Aladár, Herman Sándor, Klein Gyula és Ernő.

A kitűzött könyvjutalmat (Baksay: Dáma) Lazarus Ferenc gimn. tan., budapesti előfizetőnk (V., Váci-út 156.) nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

H. L. P. (Budapest.) 1. Tudtuk, hogy a «Marcia» megtalálja a szívhez vezető utat. A költsézetben a szeretetnek és lelki nemességnek van a legtöbb hangja. Ezeket az olvasó megéri. 2. Köszönjük buzgóságát. Intézkedünk, hogy a kiadóhivatal küldjön gyűjtőívét. 3. Küldhet be rejtvényt. Természetesen levélben. Ha jók és beválnak, szívesen közöljük. — **Szinjáték.** Válasszatok jelesebb magyar drámai művekből szép részleteket. Ezzel érdemesebb foglalkozni, mint úgynevezett szenzációs újdonságokkal. — **M. D.** (Pozsony). Erőltetett és éretlen. — **Műsor.** 1. Úgyesen válogassatok össze. 2. A szava látnál természetességre kell törekedni. A vidéki színeknek gyakran izléstelen gusztusait ne vigyük be az önképzőkörbe. — **Francia.** 1. Minél többet olvasson, legyen szókincs, azután előveheti a nyelvtant is. 2. Lehetnek novellák, színdarabok, aztán később vegyen elő tudományos munkát is. — **W. I.** (N.-Hlonda.) Közölhetetlen. — **B. A.** Nem közölhető. — **Tudakozódó.** Bizonyára nem írta meg levélben, hogy ez alatt az álnév alatt kívánja a választ.

Minden bélyeggyűjtő részére nélkülözhetetlen a

„Bélyegűjság“

című, havonként kétszer megjelenő, legelterjedtebb magyar szaklap.

Mutatószámot mindenkinek ingyen és bérmentve küld a Bélyegűjság kiadóhivatala, Budapest, VI., Teréz-körút 6.

OLCSÓ CSEH ÁGYTOLL!!
 5 kiló: új fosztott 9.60 K, jobb 12 K, fehér pehelypuha fosztott 18 K, 24 K, hófehér pehelypuha fosztott 30 K, 36 K. Szállítás portómentes, utánvétellel. A kieserlés és visszavétel portómentes ellenében megengedtetik.
BENEDIKT SACHSEL, Lobes 60.
 Post Pilsen, Böhmen.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Negyed évre ... 2 kor. 40 fill. Fél évre... ... 4 kor. 80 fill. Égész évre... ... 9 kor. 60 fill. Megjelenik minden vasárnap.	FELELŐS SZERKESZTŐ GAAL MÓZES. Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
---	--	---

A PÁL-UTCAIFIÚK.

Elbeszélés a «Tanulók Lapja» számára.

Írta: Molnár Ferenc.

17

Szép kis póstás-trombita volt s ha belefűjtak, épp úgy hangzott, mint a katonák trombitája. Mindössze csak három jelzés volt a trombitával. Az egyik azt jelentette, hogy jön az ellenség, a másik rohamot jelentett s a harmadiknak az volt a jelentősége, hogy mindenki siessen a tábornokhoz. Ezeket a jelzéseket még a tegnapi gyakorlaton megtanulták a fiúk.

Az őrszem, aki kötelességéhez híven fölmászott a palánk tetejére és a jobb lábát kilógatta a Pál-utcaára, bekiáltott:

— Tábornok úr!

— No, mi az?

— Jelentem alássan, egy cseléd akar bejönni a grundra egy levéllel.

— Kit keres?

— Azt mondja, hogy a tábornok urat keresi. Boka odament a palánkhöz:

— Nézd meg jól, hogy nem valami vörösinges-e, aki női ruhába öltözött, hogy kémkedni jöjjön ide.

Az őrszem kihajolt az utcára, úgy, hogy majdnem kipottyant. Aztán jelentette:

— Tábornok úr, jelentem alássan, jól megnéztem. Igazi hölgy.

— Nohát ha igazi hölgy, akkor bejöhet.

És ment ajtót nyitni neki. Az igazi hölgy bejött és szétnézett a grundon. Valóban igazi hölgy volt. Kendő nélkül, csak úgy papuesban szaladt ide, úgy, ahogy épp a konyhát felmosta.

— A Geréb úréktól hozom ezt a levelet, — mondta. — Az ifiúr azt mondta, hogy nagyon sürgős és hogy válasz van rá...

Boka felbontotta a levelet, mely «Nagyreményű Boka elnök úrnak» volt címezve és tulajdonképpen nem is levél volt, hanem valóságos paksaméta. Volt abban mindenféle papíros: irkapapír, levélpapír, a nővére levélpapírjának egy darabja, árkuspapír, mindenféle, végesvégi teleírva nagy ákombákom betűkkel s pontosan megszámozva minden oldal. Elolvasta. A levélben ez volt:

«Kedves Boka!»

Én ugyan tudom, hogy még levélben sem szívesen állasz velem szóba, de ezt az utolsó dolgot még megpróbálom, mielőtt végleg szakítanék veletek. Most már nemcsak azt látom be, hogy én hibáztam, hanem azt is belátom, hogy ti ezt nem érdemeltétek tőlem, mert olyan gyönyörűen viseltétek magatokat az apámmal szemben, különösen Nemecek, aki letagadta, hogy én elárultalak benneteket. Az apám olyan büszke volt, amiért nem bizonyult rám az árulás, hogy még aznap megvette nekem a «Lángbaborult sziget-tenger»-t Verne Gyulától, amit már régen kértem, csak hogy kiengeszteljen. Én a könyvet rögtön elvittem ajándékba Nemeceknek, pedig még nem is olvastam, pedig nagyon szerettem volna olvasni, pedig az apám másnap kérdezte: «Hol a könyv, te csirkefogó?» és pedig én erre nem is tudtam semmit felelni, mire az apám azt mondta: «Haszon-talan, már el is adtad az antikvárnak, megállj, soha többé nem kapsz tőlem semmit!» — és már meg is kezdte, mert nem kaptam

ebédet, de nem bánom, ha a szegény Nemecek ártatlanul szenvedett énniattam, most én is szívesen szenvedek ártatlanul egy kicsit őmiatta. De ezt csak mellékesen írom neked, mert nem ez a fődolgoz, amit mondani akarok. Tegnap az iskolában, ahol nem is beszéltek velem, azon gondolkodtam, hogy hogyan tehetném jóvá a hibámat. És végre ki is találtam a módját. Gondoltam: épp úgy fogom jóvá tenni, ahogy elkövettem. Ezért aztán mindjárt ebéd után, mikor töletek szomorúan elmentem, mert te nem akartál visszavenni, egyenesen kimentem a fűvészkertbe, hogy nektek valamit megtudjak. Utánoztam a Nemeceket, mert fölmásztam a szigeten ugyanarra a fára, amelyiken ő gubbaszkodott egyszer egész délután, persze még akkor, mikor senki se volt a szigeten a vörösingesek közül. Végre úgy négy óraker megjötték és engem nagyon szidtak, amit igen jól hallottam a fáról, de most már nem bánom, mert magam is Pál-utcainak éreztem megint magamat, akárhogy dobtatok is ki, mert a szívemet nem dobhattátok ki, mert azzal titeket érzek és nem bánom, ha ki is rohögysz, de majdnem sirtam örömben, mikor Áts Feri azt mondta, hogy: «ez a Geréb azért közéjük tartozik, ez nem igazi áruló, mert úgy látszik, hogy eddig is a Pál-utcaiak küldték ide közénk kémkedni.» És nagy gyűlést tartottak és én minden szóra figyeltem. Azt mondták, hogy miután Nemecek mindent kikémlt, most már nem jöhetnek ma harcolni, mert ti el vagytok készülve. Hanem elhatározták, hogy csak holnap lesz a harc. De még valami nagy ravaszságot is eszeltek ki és erről olyan csöndesen beszéltek, hogy nekem két ággal lejjebb kellett másznom a fán, hogy hallhassam, mit beszélnek. Mikor így lemásztam egy kicsit, meghallották a zörgést és a Vendauer azt mondta: «Talán megint a fán van az a Nemecek?» De ez csak vice volt, mert szerencsére föl se néztek a fára és ha föl is néztek volna, nem láttak volna meg, mert oly sűrű volt már a lomb a fán. Hát azt határozták el, hogy azért holnap ugyanúgy fognak támadni, mint ahogy te tudod, ahogy Nemecek kihallgatta. Mert az Áts Feri azt mondta: «Ezek most azt hiszik, hogy mert a Nemecek mindent hallott, mi meg fogjuk változtatni a haditervet. De mi nem változ-

tatjuk meg, éppen azért, mert ők már más-képp várnak bennünket.» Ezt határozták el. Aztán gyakorlatoztak és én fél hétig gubbaszkodtam a legnagyobb veszedelemben a fán, hiszen képzelheted, mi történt volna, ha véletlenül észrevesznek. Alig bírtam már a kezemmel tartani magamat és ha fél hétkor nem mentek volna el, valószínűleg úgy elgyöngültem volna már a fáradságtól, hogy lepottyantam volna közibük, mint egy érett barack, arról a nagy fáról, pedig én nem vagyok barack és pedig az nem is barackfa. De ez csak vice, mert a fő az, amit az előbbieken írtam. Fél hétkor aztán, mikor üresen maradt a sziget, én is lemásztam a fáról és haza mentem és vacsora után, egy szál gyertya mellett kellett a latint tanulnom, mert az egész délutánt elvesztettem. Kedves Boka, én most már csak egyre kérlek téged. Légy szíves és hidd el, hogy igaz, amit írtam és ne hidd, hogy ez csak hazugság és hogy én titeket félre akarok vezetni, mint vörösinges kém. Én ezt azért írom, mert vissza akarok kerülni hozzátok és ki akarom érdemelni, hogy bocsássatok meg nekem. Én nektek hű katonátok leszek, még azt se bánom, ha a főhadnagyi rangról lecsapsz, mert én szívesen megyek vissza mint közlegény, most úgy sines nálatok közlegény, mert a Nemecek beteg és csak a Jano kuttyája az egyetlen közlegény, de az is inkább hadikutya és én legalább fiú vagyok. Ha most még az egyszer megbocsátasz nekem és visszaveszel engem, akkor én már ma eljövök és a csatában veletek fogok harcolni és a harc hevében fogom magamat úgy kintüntetni, hogy ezáltal minden hibámat jóváteszem. Kérlek szépen, üzenj a Marival, hogy jöjjetek-e vagy ne jöjjetek és ha azt üzened, hogy jöjjetek, akkor rögtön jövök is, mert amíg a Mari tenálad bent van a grunden ezzel a levéllel, addig én itt állok a Pál-utca 5. sz. alatt a kapu aljában és várom a feleletet. Maradok hű barátod Geréb.»

Mikor Boka a végére ért ennek a levélnek, úgy érezte, hogy Geréb nem hazudik s hogy annyira megjavult, hogy érdemes visszavenni. Magához intette tehát a hadsegédjét, Cselét.

— Hadsegéd, — mondta neki, — fújja meg a harmadik számú trombitajelet, amely azt jelenti, hogy mindenki jöjjön a tábornokhoz.

— Mi a válasz, kérem? — kérdezte a Mari.
— Maga várjon egy kicsit, Mari, — felelt parancsoló hangon a tábornok.

És megharsant a kis trombita, melynek éles hangjára bátortalanul bukkantak elő a fiúk a farakások közül. Nem értették, hogy mi ez, hogy miért hívja őket a trombita a tábornokhoz. De miután látták, hogy Boka nyugodtan áll a helyén, előmerészkedtek s egy perc múlva ismét ott állott a tábornok előtt az egész hadsereg, katonás rendben. Boka felolvasta nekik a levelet és megkérdezte tőlük:

— Visszavegyük?

És a fiúk, mi tagadás, jó fiúk voltak. Valamennyien egyszerre ezt válaszolták:

— Vissza.

Boka pedig a cselédhez fordult és így szólt:

— Mondja meg, hogy jöjjön ide. Ez a válasz.

Mari bámulta az egész dolgot, a hadsereget, a piros-zöld sapkákat, a fegyvereket... De aztán kipöndörült a kis kapun.

— Richter! — kiáltott Boka, mikor magukra maradtak. Richter kilépett a sorból.

— Melléd fogom rendelni Gerébet, — mondta a tábornok — és te fogsz rá vigyázni. Ha az első gyanús jelet észreveszed, azonnal megfogod és bezárod a kunyhóba. Nem hiszem, hogy erre kerül a sor. De azért mindig jó egy kis óvatosság. Pihenj! Ma nem lesz csata, mint a levélből is láthatjátok. Mindaz, amit mára terveztünk, holnapra marad. Ha ők nem változtatnak haditervet, hát nálunk is minden a régiiben marad.

Épp folytatni akarta, mikor a kaput, amelyet a szolgálólány után nem zárt be senki, most berúgta valaki s Geréb ugrott be rajta ragyogó arccal, boldogan, mint aki az ígéret földjére végre beteheti a lábát. De mikor az egész hadsereget meglátta, elkomolyodott. Oda lépett Bokához és általános figyelem közepette sapkájához emelte a kezét. A Pál utcaiak piros-zöld sapkája volt a fején.

Szalutált és ezt mondta:

— Tábornok úr, jelentkezem!

— Jó, — mondta Boka minden ceremónia nélkül. — Richter mellé vagy beosztva, egyelőre mint közlegény. Majd meglátom, hogy viseled magad a csata napján és akkor visszakaphatod a rangodat.

Azzal a hadsereg felé fordult:

— Tinektek pedig valamennyiőtöknek a legszigorúbban megtiltom, hogy Gerébbel az ő

hibájáról beszéljétek. Ő jóvá akarja tenni a bűnét, mi pedig megbocsátunk neki. Senki egy szóval ne bántsa, hibáját a szemére ne vesse. És őneki is megtiltom, hogy erről beszéljen, mert ez most be van fejezve.

Néma csönd lett erre. A fiúk megint ezt mondták magukban: «Mégis csak okos fiú ez a Boka, megérdemli, hogy ő legyen a tábornok.»

S azzal Richter rögtön magyarázni is kezdte Gerébbnek, hogy a csatában mi lesz a dolga holnap. Boka Cselével beszélgetett. S amint így csöndesen diskuráltak, az őrszem, aki még mindig a palánk tetején lovagolt, egyszerre csak bekapta a jobb lábát, amelyet eddig kilógatott az utcára. Az arca rémült kifejezést öltött s ijedten dadogta:

— Tábornok úr... az ellenség jön!

Boka mint a villám ugrott a kapuhoz és bereteszte. Mindenki Gerébre nézett, aki halál-sáppadtan állt Richter mellett. Boka haragosan kiáltott rá:

— Hát mégis hazudtál?! Megint hazudtál?!

Geréb a meglepetéstől nem tudott felelni. Richter megkapta a karját.

— Mi ez?! — ordított Boka.

Erre aztán nagynehezen dadogott valamit Geréb:

— Talán... talán észrevettek fönn a fán... és így akartak félrevezetni...

Az őrszem kinézett az utcára s aztán leugrott a palánkról, fölkapta a fegyverét és a sorba állott a többiekhez.

«TÁBORNOK ÚR, AZ ELLENSÉG JÖN!»

— Jönnek a vörösingések, — mondta.

Boka a kapuhoz ment és kinyitotta. Bátran kiállott a kapu elé, az utcára. Valóban, jöttek a vörösingések. De csak hárman voltak. A két Pásztor jött, meg Szebenics. És amikor Bokát meglátták, Szebenics egy kis fehér zászlót húzott elő a kabátja alól és azzal integetett Boka felé. Már messziről kiáltotta:

— Követek vagyunk!

Boka visszament a grundra. Szégyelte magát Geréb előtt egy kicsit, amiért ilyen hirtelen meggyanúsította. Odaszólt Richternek:

— Bocásd el. Csak követek jönnek, fehér zászlóval. Bocásd meg, Geréb.

Geréb, szegény, fölélezett. Már majdnem belekerült a csávéba, ártatlanul. De az őrszem kikapott.

— Te pedig — kiáltott rá Boka — jól nézd meg, hogy mi van, mielőtt tüzet kiabálsz. Adta ijedős csacsija! És vezényelt:

— Hátra, mindenki, a farakások közé. Velem nem marad itt más, csak Csele meg Kolnay. Indulj!

A hadsereg katonás léptekkel ment el és nemsokára eltűnt a farakások mögött, Gerébbel együtt. Épp akkor tűnt el az utolsó piroszöld sapka, mikor a kapun zörgettek a követek. A hadsegéd ajtót nyitott nekik. Bejöttek. Mind a háromnak vörös inge és vörös sapkája volt. Fegyvertelenül jöttek és Szebenics magasra tartotta a fehér zászlót.

Boka tudta, mi illik ilyenkor. Fogta a lándzsáját és a palánkhöz támasztotta, hogy őneki se legyen fegyvere. Kolnay és Csele szó nélkül követték a példáját, sőt Csele odáig ment a buzgóságban, hogy még a trombitát is letette a földre.

Az idősebbik Pásztor lépett elő:

— Hadvezér úrhoz van szerencsém?

Csele felelt:

— Igen. Ő a tábornok.

— Mi követségbe jöttünk, — mondta Pásztor — és én vagyok a követség vezére. Azért jöttünk, hogy hadvezérünk, Áts Ferenc nevében megijenzük a háborút.

Mikor a vezér nevét említették, az egész követség szalutált. Bokáék is a sapkájukhoz emelték a kezüket, udvariasságból. Pásztor folytatta:

— Nem akarjuk meglepni az ellenfelet. Mi pontban fél háromkor jövünk ide. Ezt akartuk mondani. Kérjük a választ. (Folyt. köv.)

A BUDAI HONVÉDSÍROKNÁL.

A kegyeletnek rózsá-ágát,
Én évről-évre elhozom —
Virágát honfi bánatomnak...
És elhíntem e sírokon.
Virágot nekik; ám arcába
Tövisét vágom annak én,
Aki hiába él e földön,
Munkátlanul, lomhán, henyén.

Évezredes küzdelme tartá
E földön együtt a magyart;
Elszánt csatákkal háritá el
A sorscsapást, a zivatart. —
Virágot nekik; zöld cseréget!
Ők példát adtak minékünk,
Példát, mely örök dicsőségünk,
Példát, melyet nem követünk.

Taksonyi József.

PARASZTBECSÜLET.

Egyik homoródi fürdőzésem alkalmával véletlenül messzebb sétáltam, mint szándékomban volt. Már késő volt visszatérni a fürdőhelyre.

— Bemegyek a legközelebbi faluba — gondoltam magamban — s ott hállok.

Úgy is tettem. Kiválasztottam, melyik háznak van legmagasabb kéménye, legtisztább udvara s legtöbb asztaláb a csűrös kertjében. Bementem a kapun az udvarra. Ott nem volt senki. A komondor farkát csóválva kíséromül szegődött. A nyitott pitvar is üres volt. Megyek a jobboldali szobaajtónak. Kinyitom s látom, hogy az egész család asztalnál ül.

— Jó estét s jó étvágyat mindnyájoknak! — köszönök illedelmesen.

— Isten hozta az urat! Tessék bennebb kerülni. Avagy hogy... eredj csak, Jucika, nyisd ki a nagyszoba ajtaját s vígy világot oda, — mondja a házigazda s barátságosan jön hozzám.

Bemutatom magamat, hogy udvarhelyi bíró vagyok s éjjeli szállást kérek.

— Istené a szállás s mi azt szívesen adjuk, — mondja a gazda. — Tessék a másik szobába jönni.

Együtt megyünk a nagyszobába. Sikarolt volt a földje; csinos, terített asztal a közepén, tulipános székek a baloldali fal mellett, szép

almárium a szegletben, elől kanapé, kaszten a két ablak előtt, mind tulipános cirádákkal díszítve s hasonló kerettel egy nagy tükör az ablakok között. A jobboldalon két magasra vetett ágy vala s az ajtó mellett nyitott cserépkályha. A baloldali fátat fogasok díszítették tulipános korsókkal s tányérokkal, az ablakokat pedig szép kézimunkás kis függönyök. Ezeket azon szempillantás alatt vettem észre, míg gazdám két széket tett az asztal mellé s egymással szemben leültünk.

Elmondom a gazdának, mint jártam s bosszúságomat is, hogy úgy elbódorogtam a fürdőtől.

STEPHENSON GYÖRGY.

STEPHENSON RÓBERT.

— Szerencsés vagyok, bíró uram, hogy házzal láthatom. Isten hozta minálunk! — mondja a gazda s aközben tölt egy cserépkorsóból egy kis pohárba.

Koccintunk. A kitűnő székely fenyővíz jól esik a nagy séta után.

Azután gazdám mondja el, amit a vidék szépségeiről tud. Áttér a népre is, melynek szorgalmát dicsérem s értelmesen fejtegeti annak nagy életrevalóságát s azt, hogy miként küzd mégis a szegénységgel, a mindennapi étellel.

Mig így beszélgetünk, egy csinos székely lány jön be, jóestét kíván s megteríti az asztalt. Kevés vártatva a háziasszony jött be egy nagy tál paprikás csirkével.

— Talán családját fosztja meg miattam a vacsorájától? — kérdem a gazdától.

— Kár volna a parasztgyermekeket ilyenekkel elkényeztetni. Le is feküdtek már azok régen, — adja meg a feleletet a háziasszony.

— Aztán mind a maguk gyermekei, akiket az asztalnál láték?

— A szolgát és szolgálót kivéve, — mondja a gazda s kínálkozik is egyszersmind.

A kitűnő paprikás jól esett. Meg is dicsértem érte a háziasszonyt. De csak azután bámultam meg konyhaművészetét: a kitűnő ordás palacsintát. S mindez oly gyorsan, oly rövid

idő alatt állítódott elő, mintha nem is nekem, de már előre megrendelve más számára készült volna. Hát még az a szívélenség, szívből jövő kínálkozás! Nekem, a mogorva agglegénynek, a vendéglők örökös törzsvendégének, mondhatom, nagyon jól esett.

Vacsora után a háziasszony megbontotta a magas ágyat. Volt legalább négy derekalj s tizenhat párna rajta. Egy derekalj s két párna maradt ott, meg egy nagy cserge, melynek lompos szőrétől előre irtóztam. Szívélyes jóéjszakát kívánva, a házaspár magamra hagyott. Egy kis szék segítségével nemsokára én is ágyban voltam. Akkor vettem észre, hogy a cserge finomul ki van bélelve s nem is nehéz, nem is túlmeleg.

Végig gondolva a székely nép sokszor hangoztatott szívélyes vendégszeretetének történeteit, amiket valaha olvastam és hallottam, megállapítottam magamban, hogy mindazok leírásban vagy hallásban eltörpülnek a valóság mellett.

Már éppen fal felé fordultam, hogy elaludjam, mikor hirtelen szívzorongás lepett meg. Eszembe jutott ugyanis, hogy másnapra valami határsértési per van tárgyalásra kitűzve, valami Andrási kontra Sándor. Már a múlt évben határjárás és ítélet is volt benne. S ezt a jegyzőkönyvet az íróasztalom fiókjában felejtettem. Enélkül pedig az új perben ítéletet hozni nem lehet. Elhatároztam hát, hogy reggel korán felkelek, bemegyek Udvarhelyre s magam végzem el a tárgyalást.

Reggel korán kelve kimentem az udvarra. A gazda már ott foglalatoskodott egy szekér körül.

Kölsönösen üdvözöltük egymást. Ő azon csudálkozott, hogy én oly korán felkeltem, én azon, hogy ő oly szorgalmas, mikor még szolgáját sem látom. Megadja a választ, hogy azok már régen szántani mentek.

Ekkor előadom, hogy sürgős ügy miatt Udvarhelyre kell mennem, keritessen számomra fuvarost.

Felvilágosít, hogy most már oly hirtelen s oly későn lehetetlen.

— Erős munkaidő van, — mondja, — ilyenkor a valamirevaló gazda már rég munkában áll. De a tekintetes úr, ha gyalog indul is el, még korán beérhet Udvarhelyre. Meg aztán az úton alkalmatosság is kínálkozhatik. Keddi nap lévén, sokan mennek a vidékről a városba.

Belenyugodva sorsomba, a szívélyes reggeli s búcsúzás után útnak eredtem per pedes Apostolorum (gyalog, mint az apostolok).

Már jó ideig gyalogoltam s még semmi alkalmatosság nem kínálkozott. Erősen tűzött hátamra a reggeli nap, kabátom is lekíváncozott, zsebkendőm is esupa víz lett a sok homlok-törléstől, mikor hátam mögött kocsizörgést hallottam. Két sárga csikó röpitett egy csinos parasztszekeret. Amint elhaladnak mellettem, az úrkocsisban gazdámra ismerek. Rákiáltok:

— Hajhó, gazd' uram! — Ekkor jut eszembe, hogy szívélyes gazdámnak nevét sem kérdeztem meg.

A kocsi tovább halad, de kevés vártatva

megáll. Én is loholok utána, hogy gyorsabban beérjem. Mikor utólérem, rám szól a gazda:

— Mit akar az úr?

— Ejha, gazd' uram, már meg sem ismeri éjjeli vendégét?

— Sohasem láttam az urat! Mit akar?

Kissé meglepett ez a beszéd.

— Tréfál gazd' uram?

— Gyorsan, mit akar? Látja, lovaim mint nyugtalankodnak.

— Vigyen be, kérem, Udvarhelyre, megfizetem az árát.

— Üljön fel hát gyorsan a saroglyába.

Mit volt mit tenni, felültem.

— Már mehetünk, — mondom én, — elhelyezkedve a puha szénában.

— Nem a', míg ki nem fizeti az úr a viteldíjat. Három forint jár érte.

Kissé sokaltam a három forintot, de azt gondoltam, hogy az éjjeli szállást is megfizeteti. Hiszen nem is kérdeztem, mit fizetek érte, oly szívesen láttak. Kifizettem hát a három forintot.

A gazda megeresztette a gyeplőt s a két székely sárkány repült velünk hegyre föl, hegyről le egyformán.

Egy ideig nem szóltunk. Végre én törtem meg a csendet:

— Hány órára érünk Udvarhelyre?

Semmi felelet. Nem alkalmatlankodom, gondoltam magamban. Szivarra gyűjtva, megkínálom gazdámot is. Int, hogy nem fogadja el. Röpit hát mindkettőnk a szekér szótlanul. Alig egy félóra múlva feltűntek Udvarhely házai. Mikor a sorompóhoz érünk, a gazda kifzeti a vámdíjat s hátra szól:

— Mint látja, itt vagyunk már. Hova vigyem az urat?

Megmondom lakásom címét. Néhány perc múlva megérkeztünk.

Búcsúzza tőle, kezét akarok nyújtani neki, de gazdám-kocsisom mindkét kezét úgy igénybevette a gyeplő, hogy nem foghattunk kezét.

— Így is jól van, — gondolom. — Ilyen büszke a sértett paraszt.

Elváltunk.

Kilenc órára már a hivatalomban voltam az otthon hagyott iratokkal. Első tárgyalás vala az Andrási kontra Sándor per. A formalitások elintézése után bejönnek a felek. Közöttük az én gazdám kocsisom is. Köszönnek, helyet foglalnak. Ő rám se néz, mintha nem is látott volna

soha. Kíváncsi voltam, melyik az Andrási, melyik a Sándor. A személyazonosság felvételekor kiszült, hogy ő az alperes. Tehát ő a bűnös. Ő aratta le szomszédja földjéről a gabonát, amint a fölperes előadja.

— Alperes, mit hozhat fel védelmére? — kérdem birói ridegséggel.

— Hát tekintetes bíró úr, — mondja Sándor, — bűnös nem vagyok, csak a magamét arattam le.

— Önbiráskodásra senkinek sincs joga. A birói szemle alapján hozott ítéletet mindenkinek respektálnia kell.

— Tisztelem a törvényt, bíró uram; tiszteltem mindig s most is. Tanúm itt a falu bírása s első hűtőse egyszersmind a szóban levő földdel бүтüs szomszédok.

Ekkor előáll a falusi bíró s világos előadásban vallja:

— A múlt évben történt a szemle s a határkö-elhelyezés, mikor már mindkét föld be volt vetve. Ott voltam én is, a falu bírása, ott Nagy Sándor is, a hites esküdt. Pár napra rá megszólít Sándor Pál, mint birtokos szomszédját, menjek el vele a kérdéses földhöz. Már ott várt Nagy Sándor. Együtt a határkőhöz mentünk. Ekkor azt mondja Sándor Pál:

— Andrási Jóska facsaros ember. A határkövet a tél folyamán elmozdítja. Préservatívát alkalmazok hát, a kietek jelenlétében.

Azzal elővette az ásóját Sándor Pál s a szemünk láttára kivette a határkövét. A határkö helyén tormagyökereket dugott a földbe. Akkor azon módon, ahogy volt elébb, ugyanazon helyre visszatette a határkövet, melléje ismét tormagyökereket dugdosott s a föld felszínét úgy elegyengette, hogy a kivételnek nyoma sem maradt. Én és a hűtős szótlanul néztük, mit csinált. Ugyanezt tette a másik határkövel is. Tavasszal láttuk aztán, hogy Sándor Pálnak igaza volt. A határkö be volt helyezve a Sándor Pál földjébe egy jó öllel a régi helyétől. De ott maradt a tormagyökér s szépen kihajtott. Addig arattatta le Sándor Pál a búzát. Így van-e, Nagy Sándor?

Nagy Sándor is, a bíró is esküvel erősítették meg állításukat. Andrási elvesztette perét. Jól esett ez ítéletet kimondanom.

Tizenkét óra után haza mentem a hivatalból. Szolgám kevéssel később jelenti, hogy egy paraszt kíván velem beszélni. Csudálkozásomra Sándor Pál lépett be.

Uher fényképe

SZÉCHY KÁROLY.

— Bocsásson meg, bíró úr, mai durvaságomért. Nem akartam, hogy a bíró mérlegét a barátság meglódítsa. Szívesen látom máskor is szegényes hajlékomban. Még egyszer kérem, bocsássa meg mai viselkedésemet.

Szívesen nyújtottam kezét neki. Elváltunk. Alig ment ki, észreveszem, hogy kis papircsomag van az ajtó mellett levő irományos asztalomon. Nézem, hát az én három forintom. Szaladok a pénzzel Sándor Pál után. Éppen akkor ült kocsijára. Meglátja kezemben a pénzt.

— Isten áldja meg, bíró uram! Szívesen látom máskor is! — kiáltja felém. Azzal megeresztette a gyeplőt s a két székely sárkány elvágatott.

Málthé György dr.

SZÉCHY KÁROLY.

1848—1906.

Nincs még egy esztendeje, hogy Széchy Károlyt Budapestre hívták meg, az egyetem egyik legdíszebb katedrájára, hogy onnan hirdesse új meg új nemzedékeknek a magyar nyelv és irodalom gazdag történetét. Telve voltunk hittel és reménységgel jeles tehetségének jövő alkotásai iránt és most a Párkák beleszólnak ebbe a bizó reményünkbe s elvágják a fonalt egy szépen szőtt életnek. Oda kell állitanunk a rideg, könnyörtelen számot határkövül, mert itt összeropant egy nagy erő s megszűnt dobogni egy beteg, de nemes, igen nemes magyar szív.

A tragikum érzése, mely az erő összeesése

nyomán támad, fölkél minden agyban, amely tiszteli a becsületes élet gazdag munkásságát és elismeréssel tekint nagy férfiakra. Ezért fáj, hogy a bölcs tanító hol rózsás, hol tövises útjának végeszakadt és akkor, amikor még munkabírása teljes erejében volt, egyszerre le kell raknunk a határvövet.

Am a Széchy Károly elköltözésében megvan az a megnyugtató, vigasztaló sugár, mely a Horatius sírkövét ragyogja be: «Non omnis moriar.» Itt maradnak a könnyei, a tanításai. Az alkotásai, amelyekhez ötvennyolc esztendőn keresztül hordta szorgalmasan és becsületesen az anyagot. Egy kis fiú, aki elindult egy szerény polgári házból s a ceglédi elemi iskolán, a szarvasi gimnáziumon, a pesti egyetemen, a külföldi út gazdag tapasztalatait át eljutott a férfi sikereihez: a kolozsvári katedrához és az irodalmi megismerés babérokhoz. Két nagy vonásból alakult ki az egyénisége: az emberéből, aki nemesszívű és kedves volt mindekihez és a tudósából, aki becsületes szorgalommal és fáradtság nélkül írta s hirdette tanításait. Mit írt, mit és hogyan dolgozott mint tudós író, ma már megvan az irodalomtörténet kézikönyveiben is.

Közel négy évtizeden keresztül szorgalommal gyűjtötte az anyagot korok és költők életéhez, méltatásához. És noha inkább a régibb irodalom volt tevékenysége mezeje, finom érzéke volt az újabb, kivált a forradalom utáni költészet méltatásában, megítélésében is. Munkáiban is arra törekedett, hogy sok apró, de jellemző vonásból rajzolja meg egy-egy korszak képét és e sok apró összetevő erőből értesse meg a nagy eredő erőket. És ítéleteiben mindig biztos volt, felfogásában sohasem korlátozta semmiféle tekintet.

A megértés és a lelkesedés volt mindig a kalauza és akkor, amikor testileg már beteg volt és el-elakadt a lélekzete, soha, egy percre sem lohadt le az ő nagy lelkesedése, mellyel kedves stúdiumán csüggött. Első előadásai a budapesti egyetemen az irodalom megújulás koráról, a tizenharmadik század utolsó negyedéről szóltak. S meghatottan emlékszem rá, hogy tavaly, amikor kint a kinyíló tavaszban új erőre kapott a főváros ifjúsága nemzeti lelkesedésében, benn az egyetem egy csöndes termében el-elfulladó hangon, de tele tüzzel, tele szenvedéllyel, arcának, szemének jellemző mozdulataival vázolta, milyen volt az a kor, amelyben egy hosszú társadalmi eltespedés után néhány

déleg bécsi testőr ajkán újra diadallal harsant fel a megújulás ígéje. Ott kinn csinálták a mának — és úgy lehet a holnapnak is — a történetét, bent pedig egy szelid öreg bölcs kapcsolta bele e friss történet lelkét a múltnak testébe.

*

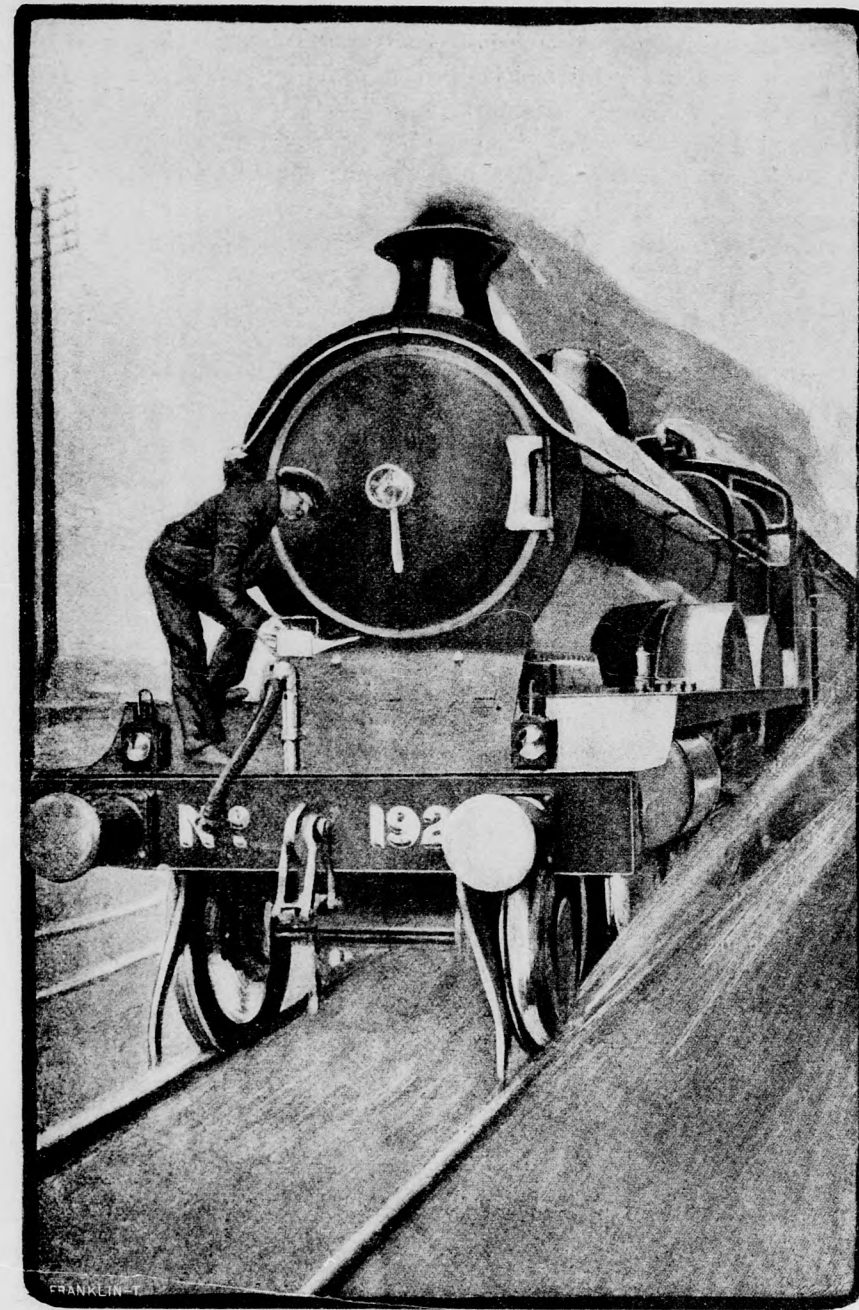
E sorok írója ezelőtt mintegy két héttel beszélt vele. Már akkor nagy beteg volt, de gyönyörű déli verőfényben, amikor a feleség gyöngéd keze simogatta és biztatta, hitt és reménykedett a gyógyulásban. Az volt a szándéka, hogy lemegy délre, ahol a friss, meleg életet adó riviériai levegő megfiatalítja ismét beteg szívét. Ekkor — karácsony előtt volt éppen — ismét hazagondolt. Neheze égett a beszéd, de megértettem, hogy ha hazamegyek, el ne áruljam valahogy, milyen betegnek láttam. Aggódott, hogy bánatossá tette egy öreg embert, akinek világeletében mindig csak örömet okozott. És mégis bánatossá tette, de nem életében...

Nádai Pál.

TEMETÉSI SZERTARTÁSOK.

Az ember a legelső fejlődési foktól kezdve nagy tiszteletet tanúsít halottaival szemben. A megholt ember elköltözött lelkét felmagasztalja az életben-maradottak képzelete s az itt maradt testet is szentnek tekintik. Innen származnak a bebalzsamozások, a testet a romlástól megóvándó. Vannak vadon élő népek, melyek ott hagyják a holttestet a kunyhóban, ahol meghalt s abban többé nem lakik senki, az azontúl az elköltözött szellem lakóhelye, mely most már a testtől különváltan lebeg ott a hajlékban vagy körülte. Rendszeresen visznek táplálékot, ételt, italt neki és nem ütődnek meg rajta, hogy az sohase fogy el, mert az csak természetes, hogy a szellem úgy eszik, hogy az nem fogyasztja azt, a miből evett. A bebalzsamozott hulla nem tud mozdulni s csak az ehetne igazán. A lélek pedig többé nem térhet bele vissza. Ez a szokás rendszeren költöző népeknél van meg, akiknél a lakóhely folytonos változtatása miatt nem szaporodhatnak nagyon fel a szellemek lakóhelyei. Letelepült népek külön helyet választanak halottaiknak és sziklasírokba, vagy földbe temetik őket. Sokan elégetik és hamvaikat őrzik meg.

A temetésen a holtak iránt való legkülön-

A MOZDONY RÉSZEINEK OLAJOZÁSA MENET KÖZBEN (ÓRÁNKÉNT 130 KM. SEBESSÉG).

félébb érzelmek nyilvánulnak meg nagyon sokféle szertartásban. Az elköltözöttet immár maguknál felsőbbrendű lénynek tartván, minden módon kifejezik alázatosságukat.

Az alárendeltségnek a háborús viszonyokból származó jelei mind szerepelnek a temetésen. A ruhák megszaggatása, a félmeztelenség, mint rabszolgai állapot mindenütt szokásos a holtak meggyászolásában. A fejre, a testre föl-

det, hamut hinteni szintén ismeretes gyászolási mód. A hajfürtöknek feláldozása, mint odaadás jele szintén nagyon gyakori.

Vérengző természetű népek a legkegyetlenebb öncsonkításig mennek. Az elhalt rokonai lemetszik egy-egy újjukat, bevagdalmazzák karjait, lábaikat, megszaggatják arcukat s véresen, jajgatva kísérik a holtat utolsó útjára. Ebből sebhelyek maradnak, melyek a halottal való

közeli rokonságra emlékeztetik később is s a felmagasztalódott rokon, mint saját külön védőszelleme, külön istene kezd szerepelni emlékezetében. Az ilyen sebhelyek később enyhítés kedvéért tetovirozással helyettesítődnek, bizonyos meghatározott családi jeleket szurkálván be a családtagok testének valamely részébe. melyről felismerhető legyen, hogy ők ezen halott szellemének védelme alatt állanak.

Sokkal nagyobb szerű dolgok történnek, ha valami nevezetesebb ember, pl. törzsfő hal meg. Helyenkint százával ölik le a rabszolgákat és a nőket, hogy a másvilágon jó helyet készítsenek uruknak és fogadják kellő tisztelettel és fénnel.

Celebes szigetén ha egy törzsfő meghal, a sírját két friss emberfejjel kell díszíteni, s ha nem sikerül ellenség-fejeket szerezni, akkor rabszolgákat ölnek le. Egy indiai népfaj ezt a szokást még jobban túlozta. Valóságos hajtóvadászokat rendeztek emberfejekért, egy éjszaka 50-et is összeszedtek s azokat eltették, halomra gyűjtötték, hogy a törzsfők sírját méltóan földszíthessék; mert abban a hitben élnek, hogy akiknek a fejét főnökük sírjára helyezik, az őt fogja szolgálni a másvilágon s így az ő volt uruk a másvilágon is hatalmas lévén, nekik is jó dolguk lesz, mikor majd szintén odakerülnek.

Ezek a kemény és kegyetlen szertartások enyhülnek lassankint. Emberevőknél még gyakori, hogy a törzsfő sírját 3 napig elevenen megnyűzött ellenség bőrébe öltözött katona őrzi, de az emberevről letesznek lassankint és ezzel a kegyetlenség is csökken. Észreveszik t. i., hogy a legyőzött ellenségnek a munkája többet ér, mint a húsa. Nem eszik tehát meg, hanem dolgoztatnak vele. Ahelyett, hogy a fejbőrét lenyűznék, csak a haját nyírják le, ezzel különböztetvén meg őt a szabadoktól s a győzöktől és így a holtaknak is lassankint az — életveszélyes önesonkítások helyett az életet nem veszélyeztető dolgokkal áldoznak. Nem teszik beteggé magukat az agyonvagdalással, hanem egyszerűen a kisűjjukat metszik le, vagy épen csak hajukat, körmeiket, vagy a ruháikat áldozzák fel.

Nagyon soká megmarad azonban az a szokás, hogy a halottal minden tulajdonát elégetik abban a hitben, hogy akkor mindezek vele mennek a másvilágra. Így a családfő halálával az egész család koldusbotra jut, mert

mindenéből önként kifosztja magát rakásra égetve az elhunytak fegyvereit, állatait és feleségeit. És ennek a szokásnak ellenállni nem lehet, mert aki tenné, az az egész törzs közvéleményét úgy magára zúdítaná, hogy nem volna maradása hazájában. Képzeltük, milyen súlyos kényszerrel nehezedik a közvélemény az egyesekre ott, azon a primitív fokon, melyen a szóbanforgó emberek állanak, ha még nálunk is kiüldözne a társadalom valakit, aki pl. nem volna hajlandó köszönni társainak, vagy pl. elkezdene rokkó-öltözékben járni, szóval bármily apró dologban szegné is meg a megszokott és elfogadott viselkedési módokat.

Geiger Valéria dr.

Haladás a mozdonykészítés terén.

Képekkel.

A mozdony készítése az utóbbi tíz év alatt többet haladt, mint az alatt a sok-sok évtized alatt, mely a vasút történetének kezdetéhez vezet bennünket vissza. Nevezetesen a sebesség növelését tűzték ki céljukul s végül is az a kérdés vetődött fel, hogy a mai mozdonyokkal minő legnagyobb sebesség érhető el. A kazánon eszközölt sokfajta újítással, a kerekek módosításával különösen Amerikában olyan nagy sebességet értek el, mely mindenféle csodálatot keltett. A kereskedelem gyorsabb, pontosabb lett s ez a más vidékeken lakó kereskedőket is arra buzdítja, hogy az ő vasútjaik is gyorsabban, sebesebben haladjanak.

Ha egy 70 év előtti menetrendet forgatunk s megnézzük, hogy egy bizonyos vonalon a vonat milyen gyorsasággal haladt s azt a sebességet összehasonlítjuk a maival, akkor könnyen meggyőződhetünk a növekedő sebességről.

Harminc kilométer óránként hajdanában már hallatlan eredmény volt. További három évtized kellett ahhoz, hogy a tulajdonképpeni gyorsvonatok óránként 50—60 kilométeres sebességgel haladjanak. S ma már a 100 kilométert is elhagytuk.

Így emelkedett a Stephenson György és Róbert első lokomotívjától, az ismert «Rocket»-től egész a mai legújabb gépig, az amerikai «Atlantic» típusig.

A «Rocket» súlya a kazánban levő vízzel együtt 4,5 tonna volt s a hozzákapcsolt szerkesztési három tonna. A gép 15 lóerővel óránként 24 kilométernyit haladt.

Ezzel szemben az «Atlantic»-nak súlya 65 tonna és óránként való sebessége 130 kilométer. Ez a gép valóságos óriás a lokomotivoknak. Egy ilyen mozdony 219 tonna terhet kíván meg. Rövidesen szólva őseink kicsiny gépjét éppen

seny, melyre a gőzmozdonyokat a villamos vasutak kényszerítik. Ideig-óráig még kiállják a versenyt, de győztesként mégis a villamos vasút fog kikerülni.

A 130 kilométeres sebesség Európában mind

A SKÓT EXPRESSVONAT MENET KÖZBEN.

százszorosan megjavítva látjuk az «Atlantic»-ban. Ezzel a mozdonyal hajtja az amerikai New-Yorki Központi Vasút «Atlantic City Express» vonatját óránként való 140 kilométeres gyorsasággal. S még ez sem elégíti ki az újvilág lakóit, még ezt az eredményt is túl akarják szárnyalni.

Ennek az örületes sebességnek oka az a ver-

a rendes, mind a rendkívüli járatoknál a ritkaságok közé tartozik.

Angliában ugyan ismeretes a 120 kilométeres sebesség, de nem állandó. Inkább csak kísérletképpen járnak a vonatok 80 angol mérföldnyi (125—130 kilométer) sebességgel, különösen a London—Aberdeen-i vonalon, az u. n. «repülő skót»-tal. De ezt is legyőzte az északnyugoti és

kaledóniai vasút, mely a 140 kilométeres sebességgel magához ragadta a dicsőség babérját. Ma a 870 kilométernyi távolságot — London Aberdeen között — 8 óra 32 perc alatt teszi meg a vonat.

A London—Brighton- s délpárti vasút 1904 július 26-án egy különvonatot indított Londonból Brightonba kedvező pályafeltételek mellett. Az út első felét állandó 129 kilométeres sebességgel tette meg, sőt a második felén óránként 145 kilométeres gyorsasággal haladt a jól megterhelt vonat.

Egy másik vonat, a «Flyer», a Bristol—London-i vonalon olyan fényes eredményt ért el,

A KORCSOLYA ÉLÉN.

hogyan a Nagy Nyugati Vasút (Great Western) azonnal három olyan típusú mozdonyt rendelt meg. Ennek a mozdonynak a legnagyobb sebessége 139 kilométer, átlagos sebessége 102 kilométer.

Angolországban kívül csak Franciaország mutathat fel ilyen meglepő eredményeket. De itt nem látunk olyan feltűnő nagy mozdonyokat. Az Orleans-vasút mozdonyai éppenséggel kicsinyek s azért menetsebességük mégis nagy. 137—144 kilométeres sebességeket érnek el a franciák ezekkel a kis gépekkel.

Az újabb mozdonyok külső alakján igen feltűnő változásokat vehetünk észre.

Mi ennek az oka?

Nem volna-e célszerű, ha a meglevő régi mozdonyokon eszközölnék mindig újításokat?

A mozdonyok tervezői nagyjában úgy járnak el, hogy a régi lokomotivokon javítgatnak, módosítgatnak. Újnak azért tűnik fel a mai modern mozdony, mivel annak szívé, a kazánt építik mindig újra. A kazán a sebesség emelkedésének legfőbb tényezője; hol magasabb, hol hosszabb s eszerint változik a mozdony alakja. Ez a mozdonyok óriási voltának egyik főoka.

Angolországban az utóbbi években a mozdonyok teljesen elamerikaiasodtak. Meg kell még jegyeznünk, hogy az angol gyorsvonatok nem igen szeretik a gyakori állomásokat. Midőn a walesi hereceg és hercegnő 1903-ban a «City of Bath» mozdonyral Paddingtonból Plymouthba utaztak 3 óra 53 perc alatt, a 245 angol mértékegységnyi (390 kilométer) hosszúságú úton egyetlen egyszer sem állottak meg.

Ha igaz az amerikai hír, akkor az «Atlantic» kellő erőmegfeszítéssel egy óra alatt 190 kilométert tett meg. Ezek a nagy sebességek még azáltal is lehetségesek, mert Angliában a mozdonyvezetőt nem szabályozza olyan sok paragrafus, mint Németországban és nálunk. Nincs előírva semmiféle maximális sebesség s a vonatot teljesen a vezető gondjaira bízzák.

A JÉGRŐL.

Képekkel.

A mostani szeszélyes időjárás, mely napfordulással tavaszt varázsol a télből, nem igen kedvez a korcsolyázás sportjának. Nem kedvez különösen Budapesten, hol még az idén alig volt túlságos hideg nap. A városligeti tavon ugyan korcsolyáztak egynéhány napig, de ma már akár esolnakázni is lehetne ott.

A korcsolyázást Magyarországon a hatvanas években kezdték meg s ehhez a rövid múlt-hoz képest már is igen sok híve van ennek a nemes sportnak. A korcsolyázást ma már nálunk nemcsak mint egészséges mulatságot, hanem mint sportot, verseny-dicsőség szerzésre való alkalmat is kedvelik. Műkorcsolyázóink ezen a téren is előkelő helyet foglalnak el a külföldi versenyzők sorában s egyikük-másikuk még a külföldön is az elsők között áll.

A magyarországi korcsolyázóknak kínálkozik az a földkerekségén páratlan alkalom is, hogy nyáron is korcsolyázhassanak a dobsinai jégbarlang nagytermében. Kitűnő gyakorló hely lehetne ez műkorcsolyázóinknak; így 4—5 heti október-novemberi előkészülettel oly előnyös helyzetbe

jutnának a külföldiekkel szemben, hogy játszva legyőzhetnék őket. Az utóbbi években a korcsolyasport híveinek őszinte sajnálatára igen enyhe volt a téli időjárás és a jelek arra vallanak, hogy az idén sem lesz hosszú a korcsolyázó-szezon.

MARCI.

Történet egy fahusi fiúról.

Spyri elbeszélése nyomán írta Gaal Mózses. 17

Marci kirohant. A kecskék megismerték s mind köréje gyűltek, mintha régi játszótársukkal találkoztak volna nagy idő múlva. Marci rendre ölegette őket, előbb a Hattyút, aztán a Medvét, aztán Tövisrágít. A kecskék hozzádörzsölték a fejüket, boldogan mekegettek. Péter kítátotta a száját s úgy nézett Marcira.

— Szervusz, Péterkém, hát kezet sem szorítasz velem?

— Dehogyan nem, — felelte Péter és nevetésre húzódott a szája.

A kecskéket csak nagy ügyel-bajjal tudta haza terelni, úgy örvendettek azok az okatlan jószágok Marcinak.

— Aztán holnap kijössz, úgy e? — kérdezte Péter, mikor lefelé indult a többi kecskével.

Frissen fejt kecsketetejét, jó barna kenyeret vacsorált Marci s ha Mária, a csúfondáros látta volna, milyen jól esett az «úrfi»-nak ez az egyszerű vacsora, talán nem csúfolódott volna többé.

XIII.

Vasárnapi harangszó.

Otthon volt Marci, otthon. Hallotta a fenyőfák zúgását, nézte a vándorfelhőket, amelyek reá könyökölnék a szikla ormára, ott, ahol a sas fogott tanyát. Kiment Péterrel a legelőre, táncolt a kecskével, meglátogatta nagyanyót, s olvasott neki az öreg imádságos könyvből.

Végtelenül boldog volt.

És eljött a szombat. Nagyapó rendbe szedte az udvart, cirokseprővel megseperte, rend volt a

kis hajlékban, mert nagyapó minden szombaton erre a munkára ébredt fel. Marci buzgóan segített az öregnek, nem volt ő már olyan kicsiny, hogy ölbe rakott kézzel nézhette volna.

Este pedig leült a padra nagyapó mellé s így szólott hozzá:

— Nagyapó, úgy-e holnap vasárnap lesz?

— Vasárnap, Marci.

— Vasárnap az Isten napja.

— Az Istené és az emberé, — felelte nagyapó, de nem nézett a fiúra.

— Az emberek elmennek vasárnap a tem-

A JÉGEN.

plomba és ha valami nagy bánatuk van, azt elpanaszolják s ha valami nagy örömük van, azt a jó istennek megköszönik.

— Úgy...! — mondotta csendesen nagyapó és szemét a messze hegyek ormára függesztette.

Marci folytatta:

— Tudod-e nagyapó, hogy én jól tudok az Istennel beszélni?

— Tudsz?

— Bizony tudok. A jó nagymama, a Jenőé tanított meg. Ő mondotta, hogy beszéljek vele, mert látta, hogy nagy szomorúságom van. Én beszéltem vele, de az Isten először nem hallgott reám. Aztán többé nem imádkoztam, nem is gondoltam a jó Istenre. Miért nem akart engem haza küldeni. De a nagymama azt mondotta,

hogy kérjek bocsánatot a jó Istentől, mert megharagudott reám. A jó Isten megbocsát mindenkinek.

— Miket csacsogsz, gyerek? ... Akire az Isten megharagszik, arra mindig haragszik, s akitől elfordul, hát arra nem néz soha — mondotta komolyan nagyapó.

— Bizony, hogy nem igaz az, nagyapó. Várj csak, mindjárt elmesélek én neked valamit ... Várj csak! ...

Azzal Marci beszaladt a konyhába, kihozta azt a szép nagy mesés könyvet, amelyet a nagymamától kapott s így szólott:

— Ebben van a történet. Ezt hallgasd meg nagyapó. Nagyon szép történet ez. Sokszor olvastam.

— Tudsz olvasni, gyerek? — kérdezé csendesen nagyapó.

— Tudok! Téged láttalak ebben a könyvben és a kecskéket, aztán nagymama azt mondotta, hogy meg van a történet is hozzá, s ha én megismerem a betűket, akkor a történetet is elolvashatom ... Nézd csak, ez vagy te, ez itt a házunk, azok a kecskék! ... Hát nem igaz? ...

— Igaz, ... igaz! ... Olvasd a mesét, Marci.

A gyerek szépen, folyékonyan meg-meginduló érzéssel olvasá, amint következik:

— Volt egy gazdag ember, s a gazdag embernek egy fia. A gazdag embernek voltak tehenei, juhái és volt szép háza, csüre, pénze, mindene volt. A gazdag ember fia szép ruhában járt, s egész nap nem tett egyebet, mint legeltette a teheneket, juhokat. Otthon pompás ebédet, vacsorát főztek neki. De a gazdag ember fia nem volt a sorsával megelégedve. Azt akarta, hogy semmit se dolgozzék, csak egyék, igyék s ott járjon-keljen, ahol neki tetszik. Azt akarta, hogy neki ne parancsoljon senki. Mondotta az apjának: «Apám, add ki nekem az örökségemet!» Az apja igen jó ember volt. Adott neki sok ruhát, pénzt, tehenet, juhok, mindent. Most már ő is gazdag ember volt. Elment más országba s egész nap mulatott, evett, ivott. Nagyon sok cimborája akadt. Addig evett, addig ivott, addig mulatott, amíg mindenét elpusztította. Akkor aztán elhagyták a cimborái. Nem ismerte senki, nem törődött vele senki. Hogy éhen ne vesszen, beállott egy gazdaemberhez szolgálatba. A gazdaember kiküldötte őt a mezőre, hogy őrizze a disznókat. Enni pedig nem adott neki eleget, ruhát sem adott; testéről rongyok lógtak le s gyakran a sertésekkel együtt evett a váluból. Keservesen

sírt s eszébe jutott az apja. Fájt nagyon az ő szíve és szidta magát. Úgy szerette volna látni az édes apját. Gondolta magában: «Apámhoz megyek, leborulok a lábához, bocsánatot kérek tőle s azt mondom, hogy többé nem vagyok méltó arra, hogy fiának nevezzen, de fogadjon be szolgának.» Ezt gondolta magában s elindult haza felé. Mikor pedig az apja házához ért — mit gondolsz, nagyapó vajjon még mindig haragudott a fiára, s úgy-e bár azt mondotta neki: «Tudtam, hogy így jársz! ...» Várj csak, most tovább olvasom ... Mikor pedig őt az apja megpillantotta, elébe szaladt és elkezdett örömeiben sírni és a szívéhez szoritotta. A fiú pedig mondá: »Apám, vétkeztem az ég ellen és te ellened, nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezd! Az apa pedig így szólott a szolgákhoz: «Hozzatok ide a legszebb köntöst, adjátok reá, huzzatok gyűrűt az ujjára, sarut a lábára; öljétek le a legkövérebb borjat, vigadozzunk és örvendezzünk, mert ime ezt a fiamat halottnak tartottam s feltámadt, elveszettnek tekintettem és újra megtaláltam». És vigadozának és örvendezének.

Nagyapó gondolataiba mélyedt, nagyon, de nagyon komoly volt az arca.

— Úgy-e, hogy szép ez a történet, nagyapó?

— Szép, fiacskám! — felelte nagyapó, de többet aztán nem szólott.

Marci még mutogatni akarta a képen a tékozló fiút, de nagyapó megint a hegyek ormát nézte és gondolkozott.

Vajjon mit gondolhatott?

Este a gyermek felment a padlásra és lefeküdt. Nagyapó sokáig ült az asztalnál. Egyedül s neki úgy tetszett, hogy még sincsen egyedül. Vette a lámpást, felment a padlásra. A lámpás fénye reá vetődött az alvó gyermek arcára. A gyermek imára kulesolt kézzel aludt szépen, csendesen. Űde pirosságot esalt az álom az orcájára. És annyi bizalom, olyan mennyei békeesség volt ezen az arcon. Az öreg ember nézte, nézte a gyermeket, aztán összekulesolta a két kezét, fejét alázatossan meghajtvá halkán így imádkozott:

— Atyám, vétkeztem ellened és az ég ellen, nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezd ... és két nehéz könyesepp szakadt ki szeméből s lassan alá gördült az arcán.

Azután megsimogatta a gyermek arcát s ő is lefeküdt. És ezen az éjszaka olyan szépen, csendesen aludt.

Másnap reggel fényesen sütött a nap, reszelt a harmatepp a fák levelén, a fűszálakon.

A madarak énekeltek. Nagypónak ragyogott az arca.

— Fiacskám, — mondá, — vedd fel a vasárnapi köntöst, a templomba megyünk.

És nagyapó is felvette az ünneplőjét, szép ezüstös gomb volt a kabátján. Ezt a ruhát Marci sohasem látta a nagyapón.

— Jaj, be szép vagy, édes nagyapó! ...

Nagyapó mosolygott:

— Jerünk, gyerek! — megfogta a legényke kezét s elindultak a templomba. Amint lefelé haladtak, a templom tornyában megszólaltak a harangok. De olyan csodálatosan szép volt a hangjuk. Tiszta ezüst csengésű hang, édes hívogató hang:

— Jertek! ... Jertek! ... Bim-bam! ... Jertek! ...

— Hallod, nagyapó? ... Nagy ünnep lesz ... Úgy-e? ...

Mire leértek a faluba, már az emberek mind benn voltak a templomban. Nagyapó a legutolsó padba ült be.

A szomszédja meglökte a másik szomszédot s így szólott.

— Itt van az istentelen Tamás! ...

És az tovább ujságolta a szomszédjának. Nehány perc múlva az egész falu tudta, hogy az istentelen Tamás eljött a templomba.

A tisztelendő úr pedig olyan szépen beszélt Isten jóságáról, hogy az istentelen Tamás szíve egészen ellágyult.

Mikor az istentiszteletnek vége volt, az emberek mind összedugták a fejüket s arról a csodáról beszélgettek, hogy lám, az istentelen Tamás mégis visszatér az Istenhez ... Ime, a templomból a plébános úrhoz megy. Vajjon mit kereshet nála? ... Csak nem fog vele veszekedni? ... Nem is olyan rossz ember az öreg, mint híresztelik. Nézzétek, milyen szépen fogja az unokája kezét? ... A gyerek sem húzódnék hozzá, ha rossz volna.

Szóval az emberek hamarosan megbocsátottak az istentelen Tamásnak. Most már eszökebe jutott az is, hogy a Péter anyja dicsérte Tamásnak a jó szívet. Úgy lesz az nyilván, hogy Tamás jó ember, csak hogy az emberek nem ismerték igazán.

Ez alatt az istentelen Tamás ott állott a plébános úr előtt s ezt mondotta:

— A plébános úr ne haragudjék reám azok miatt az oktan szavak miatt, amiket tavaly mondtam. A plébános úrnak volt igaza, nem

nekem. Vétettem, s most ezért jöttem ide, hogy a plébános urat megkövessém. Igaza volt abban is, hogy a fiút iskolába kell küldeni. Összel leköltözöm a faluba.

A plébános úr mosolygott, szorongatta nagyapónak a kezét:

— Ugyan örvendek, kedves szomszéd, ... szívemből örvendek. Tudtam én, hogy minden így fog történni. Haragudni pedig épenséggel nem haragszom. Nagyon okosan teszi, ha leköltözik a faluba s megint szomszédom lesz, az a régi jó szomszéd.

A plébános úr Marcinak is szeretettel megsimogatta az arcát:

— Te pedig, fiacskám, szorgalmasan fogsz tanulni, úgy-e?

A plébános úr kikísérte az istentelen Tamást az udvarig. A falusiak jól láthatták, amint búcsúzóul szorongatja a kezét.

Nyilvánvaló, hogy az istentelen Tamás jó szándékkal volt a tisztelendő úrnál. Nosza mind közeledtek hozzá, mind szorongatták a kezét és mind örvendeztek azon, hogy láthatják, vele szót válthatnak.

— Ugyancsak jól cselekedte Tamás apó, hogy eljött a templomba!

— Mindig is mondtuk, hogy kár a zokszó, mikor olyan szép békeességben megférhet az ember!

Ilyen és ehhez hasonló békés, jóindulatú szavak hangzottak el. Többen elkisérték nagyapót jó messzire s mikor nagyapó azt mondta, hogy ősszel leköltözik a házába, bezzeg örvendeztek a falusiak. Hanem addig is meg fogják látogatni odafenn. Úgy sem jártak még Tamás apónál.

(Folyt. következik.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Haza és Szerelem címen adta ki *Taksonyi József*, a jónévű poéta, lapunknak is szorgalmas munkatársa, legújabbán írt költeményeit. Lantját legtöbbször a hazafias érzés szólaltatja meg; sohasem süllyed bele a nagy szólamok tengerébe, hanem mindig összhangba tudja hozni a mély, tartalmas gondolatot a kitünően perdülő verssel. *Világos, Jéjj Rákóczi, Üzent Kossuth* legkiválóbb darabjai e kötetnek, melyek bizonyára nagy hatást gyakorolnak az olvasó szívére. Kiváltképpen az őszinteség, az érzelmek költői kifejezése, a lángoló hazaszeretet legfőbb költői motívumai. Aggódik hazájáért, nemzete jövőjeért s a magyar nép múltjában keres vigasztalást. Megható színekkel ecseteli a kurucok, a szabadságharc szomorú mozzanatait. *Október 6-ról*, erről a szomorúan emlékezetes gyásznapról költői ódát ír, mely igen alkalmas szavalásra is. Hazafias dalain kívül elismeréssel kell megemlé-

keznünk népdalairól is, melyek hangját Taksonyi kitünően tanulta el a néptől. Ennek legkiválóbb bizonyága, hogy egyik-másik dala már a nép szájába is átment. Mai számunkban a szép költeményes kötetből egy verset hozunk mutatónak.

A díszes munka Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésében jelent meg; ára fűzve három korona s kapható minden könyves boltban.

FEJTÖRŐ.

Kocka-rejtvény.

f	g	r	á
a	a	a	a
l	u	l	u
r	á	i	m

Község más neve.

Kutya faj.

Fórá égővi állat.

Határ hegység.

(*ifj. Kleisl Gyula.*)

Számtani kérdés:

Két szám összege 48, a hányadosuk 3. Melyek ezek a számok? (*Hidegkővy István.*)

Természetráji kérdés:

Melyik az a szerves alkaloid, melynek képlete: $(C_8H_{15}N)$? A bürök magvaiban fordul elő. Szintelen, átható szagú, kábító, olajszerű igen mérges folyadék.

Képrejtvény:

Megfejtési határidő: 1906 január 28.

15. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Természettani kérdés: Selen. Vegytani kérdés: Klór. Számtani kérdés: Az a szám: 10. Képrejtvény: Tékozlónak Dárius kincse is kevés.

Helyesen fejtették meg: Mandl Leó és Mihály, Szőnyi Sándor, Rayman Akos, Márton Dezső, Hutter Kálmán, Gardé Sándor, Dáni Imre, Nagy István, Gotláb István, Schemnitz Aladár, M. Dósa Domokos, László János, Brasch Zoltán, Majtinszky Aladár, Hidegkővy István, Sugár Bandi, Rock István, Geréb Andor, Pap Tamás, Schwarc Péter, Hódosi Kálmán, Holbesz Aladár, Sipos György, Grünberger Imre, Rabinek Andor, Eckerdt Elek, Fölföldy Sándor, Kelényi József, Bartha Zoltán, Strasser Bódog, Nord Frigyes, Török István, Surányi János, ifj. Issekutz Aurél, Schletter Ödön, Mattanovich Csaba, Schwarz Donát, Milutinovits Corinna, Markovits Jeromos, Vladár Béla, Havas Péter, Weldin Ferenc, Ungár Sándor, Höflich Béla, Wiener Jenő, Dezső István és György, ifj. Zurányi Gyula, Seres Miklós, Bodnár János, Geréb Lajos, Klein Gyula és Ernő, a «Vítkovics-önképzőkör» V. o. tanuló.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Virág Palkó) Geréb Andor budapesti előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

M. H. (Budapest). A hangversenyrendezés nem tartozik a legkönnyebb feladatok közé. Különbösen is elég egy esztendőben egy ilyen produkció. A rendes iskolai ünnepek keretében igyekezzenek megmaradni. Sokkal szebb, ha az intézet minden növendéke részt vesz az ilyen hangversenyben, még pedig — ingyen. — D. I. Gy. (Budapest). 1. Mi viszont azt izenjük az osztálytársának, hogy ütleírását, melyet szemmel lát-hatólag nagyra becsül, mert taksálni is szeretné, tegye el jobb időkre, amikor az ő kéziratának már valami ára is lesz. Ha előre meg nem szabott feltétel nélkül beküldi, elolvassuk és megmondjuk róla a véleményünket, de közölni nem fogjuk. Erre a célra képek beküldése nem szükséges. 2. Intézkedtünk, hogy a kihordó a lapot ezentúl vigye fel a lakásba. — Érettségi.

Az új érettségi szabályzat már ebben az iskolaévben életbe lép. Téved, ha azt hiszi, hogy ezentúl az érettségi vizsgálatra egyáltalában nem kell készülni. Bizony kell tanulnia annak, aki valamit tudni is akar, már pedig tudásra mindenkinek van szüksége. — Marci. 1. Hogy ez a vonzó, kedves elbeszélés nagyon fog tetszeni, előre tudtuk. Még két hónapig tart. 2. Gondoskodunk, hogy a jövő félévben is értekes elbeszéléseket közöljünk. — H. D. (Veszprém). A délutáni órákban 3-5 között. — Elmúlt (Budapest). Elmúlt valóban s mi már elfeledtük. — H. H. (Pozsony). A ligeti játszótér igen alkalmas tér volna erre a célra, de természetesen nem télvíz idején. — Vítás kérdés. Vigyük az önképzőkör itélőszéké elé. Másfél óráig haszonnal beszélgethetnek róla. Eldönteni mindazonáltal nem fogják. — Fizikai gyakorlatok. Csak vegyen részt ezekben a gyakorlatokban. Igen sok hasznát fogja venni. — Diákhumor. Kissé zöld és vackorizú, mindazonáltal nem közölhetjük. — D. P. (Budapest).

1. Nem kötelező. 2. Budapesten, V., Hold-utca 7. sz. 3. Kell folyamodni. 4. Fölösleges. — K. A. 1. Mindkét regény a félév végéig tart. 2. A rejtvények megfejtésével elkéstél. — H. D. (Galgóc). Előbbi üzenet neked is szól. — K. L. (Losonc). Küldhetsz, csak aztán jók legyenek. — R. I. (Budapest). Az előbbi negyedéből még kaphat számokat; egy negyedévi évfolyam ára 2 kor. 40 fillér. — H. I. (Szombathely). Kérjen a Franklin-Társulattól (IV., Egyetem-utca 4.) árjegyzéket; abban megtalálja a kívánt könyvet. — S. A. (Sümege). R. I. üzenete neked is szól. — Sch. F. (Késmárk).

1. Lapunk múlt számának hirdetését olvasd el. 2. Erre a kérdésre a jövő számban felelünk. — I. I. (Debrecen). H. D. és V. P. (Galgóc). A rejtvények megfejtését későn küldték be. — L. P. (Budapest). 1. Schernberg Frigyes Agostról Fontane írt igen szép cikket a «Deutsche Rundschau»-ban (1890). Schernberg Ernő, előbbinek unokaöccse tavaly halt meg. 2. Az «Alagút»-nak Heyse Pál is tagja volt. 3. Grillparzer «Ahnfrau»-ja végzetragédia; versmértéke a négy lábú trocheus, melyet kiváltképpen a spanyol drámaírók használtak. 4. Lessing «Galotti Emília»-jában nincsen semmiféle schakespeare-i hatás. — K. Gy. (Alsó-Kubin). 1. Ha a K. K.-tól rendelted meg a lapot, akkor ott kell a hiányzó számokat megszüretned. 2. Kísérleti eszközöket Calderoni és társánál kaphat, Budapesten (IV., Váci-utca).

OLCSÓ CSEH ÁGYTOLL!!

5 kiló: új foszott 9.60 K, jobb 12 K, fehér pelyhpuha foszott 18 K, 24 K, hófehér pelyhpuha foszott 30 K, 36 K. Szállítás portómentes, utánvétellel. A kicsérelés és visszatétel portómentes ellenében megengedtetik.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes 60. Post Pilsen, Böhmen.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A PÁL-UTCAI FIÚK.

Elbeszélés a «Tanulók Lapja» számára.

Írta: Molnár Ferenc.

18

Boka érezte, hogy ez nagyon fontos pillanat. Kissé reszketett a hangja, mikor felelt:

— A hadizenetet elfogadjuk. Valamire nézve azonban meg kell állapodnunk. Én nem akarom, hogy ebből verekedés legyen.

— Mi sem akarjuk, — szölt komoran Pásztor és ahogy szokta, melléne szegte a fejét.

— Én azt akarom, — folytatta Boka, — hogy mindössze háromféle harcolási mód legyen. Homokbombák, szabályszerű birkózás és lánzsavivás. Tudják jól a szabályokat, ugy-e?

— Igen.

— Akinek mind a két válla érinti a földet, az le van győzve és többé nem birkózhatik. De azért szabad a másik két módon harcolnia. Beleegyeznek?

— Bele.

— A lánzsával pedig sem verekedni, sem szürni nem szabad. Vivni kell.

— Úgy van.

— És kettő egy ellen nem támadhat. De csapatok csapatok ellen támadhatnak. Elfogadják?

— Elfogadjuk.

— Akkor nincs több mondanivalóm.

Szalutált. És Csele meg Kolnay is haptákba állván, szalutált. A követség viszonzta a tisztelgést és Pásztor ismét megszólalt:

— Még valamit kell kérdeznem. A vezérünk azzal is megbízott, hogy kérdezősködjünk, mi van Nemecekkel. Azt hallottuk, hogy beteg. És ha beteg, akkor arra is megbízásunk van,

hogy meglátogassuk, mert olyan bátran viselkedett a múltkor nálunk, hogy mi az ilyen ellenséget nagyon becsüljük.

— A Rákos-utcában lakik, a harmadik szám alatt. Nagyon beteg.

Erre néma tisztelgés következett. Sebenics ismét magasra emelte a zászlót, Pásztor elkiáltotta magát: «Indulj!» — és a követség kivonult a kapun. Még hallották az utcáról a kis trombita harsogását, mellyel a tábornok ismét maga köré hívta a hadsereget, hogy a történeteket elmondja nekik.

A követség pedig sietve masirozott a Rákos-utca felé. Az előtt a ház előtt, amelyben Nemecek lakott, megállottak. A kapuban állt egy kis lány, attól megkérdezték:

— Lakik itt a házban bizonyos Nemecek?

— Igen, — mondta a kis lány és odavezette őket a szegényes földszinti lakáshoz, melyben Nemecek lakott. Az ajtó mellett kis kékre mázolt pléhtábla volt, ezzel a felirással:

«Nemecek András, szabó.»

Beléptek, köszöntek. Elmondták, miért jöttek. A Nemecek anyja, egy szegény, sovány kis szőke asszony, aki nagyon hasonlított a fiához — vagy jobban mondva: akihez nagyon hasonlított a fia — bevezette őket a szobába, ahol a közlegény az ágyban feküdt. Sebenics itt is magasra emelte a fehér zászlót. És itt is Pásztor lépett elő:

— Áts Ferenc üdvözlését küldi neked és kívánja, hogy gyógyulj meg.

A kis szőke, aki sáppadtan, borzas fejfel feküdt a párnán, erre a szóra felült az ágyban. Boldogan mosolygott és ez volt az első kérdése:

— Mikor lesz a háború?